

DOEkaarten

Met deze kaarten begeleid je kinderen op een speelse manier in de expo 'Leven en dood'.

Op elke kaart vind je:

- Uitleg op kindermaat over het object.
- Een denk-opdracht die bestaat uit een reeks vragen die een filosofisch gesprek op gang kunnen brengen. Het is de bedoeling dat de kinderen telkens reflecteren naar zichzelf toe. Hoe zit dat bij jou? Op die manier kan de inter-levensbeschouwelijke dialoog op gang gebracht worden. De kinderen worden aangemoedigd om zelf na te denken over wat ze ervan vinden. Ze mogen het helemaal zelf bedenken. Het uitgangspunt "Er is geen goed of fout" is bevrijdend voor de kinderen, en de kinderen vinden het erg leuk om zelf een mening te verzinnen, die te verkondigen en erachter te blijven staan. Ze leren discussiëren, maar ook te luisteren naar de meningen van anderen.
- Een doe- opdracht.

Het pakket bestaat uit **9 doekaarten**, waarvan je zelf kiest welke je gebruikt. De kaart met museumregels en de 'Dead skull'-kaart komen aan bod in de wandelboulevard. Met de 7 overige kaarten ga je aan de slag in de expo 'Leven en dood' op de 7de verdieping.

Je kunt deze DOEkaarten downloaden op de website of je kunt een pakketje ophalen aan de balie. Klembordjes, papier en potloden kun je ook krijgen aan de balie.

Veel plezier!

DOEkaart museumregels

Plek in het museum: wandelboulevard op de +7

Richttijd: 10 minuten

Het MAS is een plek waar erfgoed bewaard wordt en getoond. Aan de muur hangen schilderijen, in vitrines liggen voorwerpen en op sokkels staan beelden.

Deze kostbare werken zijn zo boeiend om naar te kijken en van te genieten dat we graag willen dat iedereen dat nog heel lang kan blijven doen. We moeten dus voorzichtig zijn en overlopen daarom graag volgende regels met jullie. Elk museum heeft afspraken wat je er wel en niet mag doen. Deze museumregels moeten gerespecteerd worden.

Aan de balie en op de website vind je tekeningen die de museumregels uitbeelden. Aan de hand van deze tekeningen kun je samen met de leerlingen de museumregels overlopen:

- Hou voldoende afstand van de werken, minstens 60 cm.
- Raak niks aan, tenzij het uitdrukkelijk vermeld is dat je het object mag aanraken.
- Fotograferen mag uitsluitend zonder flits.
- Hou rekening met andere bezoekers zodat zij ook op een rustige manier van de tentoonstelling kunnen genieten. Wandel dus rustig rond en praat niet te hard.
- Eten en drinken in de museumzaal is niet toegestaan. Ook kauwgom mag niet.
- Als je schrijft of tekent, gebruik dan niet de wanden van de zalen of de vitrinekasten als achtergrond.

DOEKAART: DEAD SKULL VAN LUC TUYMANS

PLEK IN HET MUSEUM: wandelboulevard 5de verdieping

RICHTTIJD: 10 MINUTEN

INFO

Ga met de roltrap naar de vijfde verdieping van het MAS. Oriënteer je - eens aangekomen - naar de kathedraaltoren. Kijk vervolgens naar het plein beneden. Deze Dead Skull (betekent dode schedel) is een kunstwerk van de wereldberoemde Antwerpse kunstenaar Luc Tuymans. Het bestaat uit 11 verschillende tinten graniet van over heel de wereld en is het beste te zien van op de 5de verdieping van het MAS. Het doodshoofd kan verschillende betekenissen hebben: we associëren het met de dood, maar ook met gevaar, denk maar aan het symbool voor vergif. Een doodshoofd is ook wel stoer. Rock of metal bands gebruiken het vaak in hun kledij/tatoeages/juwelen...

DENK-OPDRACHT

Wat valt je op aan het plein? Waarom denk je dat deze mozaïek zich op dit plein aan het MAS bevindt? Wat zou het kunnen betekenen? Waarom is het enkel van bovenuit te zien? Waarvoor kan een schedel symbool staan? Waar kom je zelf soms schedels tegen in het dagelijks leven? Wat betekenen ze daar?

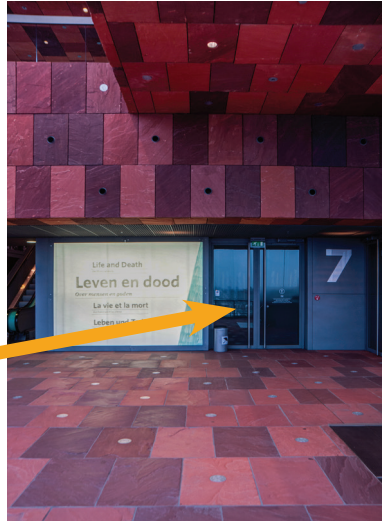
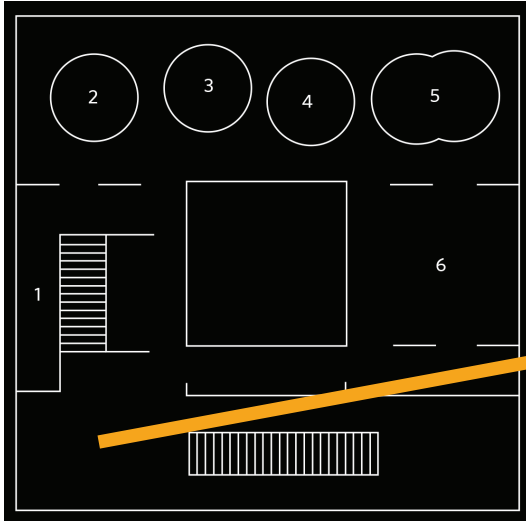
Eens deze vragen zijn beantwoord en de inhoud is meegegeven, kan hier de rode draad van de rondleiding worden geïntroduceerd alvorens de tocht verder te zetten naar verdieping 7.

De kinderen maken kennis met rituelen die gekoppeld zijn aan de mijlpalen in het leven. We gaan samen op zoek naar gelijkenissen en/of verschillen tussen de verschillende levensbeschouwingen.

DOEKAART: **INLEIDING**

PLEK IN HET MUSEUM: inkom van de expo 'Leven en dood' op de 7de verdieping

RICHTTIJD: 5-10 MINUTEN

INFO

Deze zwarte tunnel kan je zelf interpreteren. Misschien is het voor jou de tunnel naar de dood, of het geboortekanaal naar het leven, of gewoon een tunnel. De geluiden die je hoort, lijken op wat je zou kunnen horen in het heelal.

Geef deze info pas als de kinderen binnen zijn.

DENK-OPDRACHT

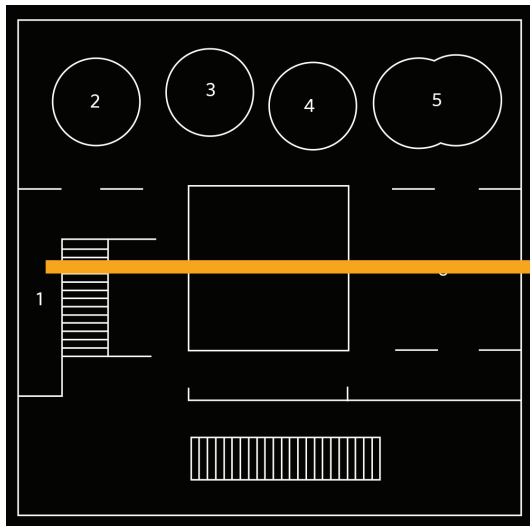
Wat heb je gehoord? Wat heb je ervaren? Wat zou de betekenis van deze tunnel kunnen zijn?

DOE-OPDRACHT

Ga muisstil naar binnen en kronkel je een weg naar het einde van de tunnel. Gebruik verschillende zintuigen om de ruimte te ervaren: gehoor, tast en als de ogen aan het duister zijn gewend, het zicht.

DOEKAART: MUMMIE EN SARCOFAAG

RICHTTIJD: 15 MINUTEN

INFO

Als in het oude Egypte iemand was overleden, haalden de mensen de hersenen en andere delen van het lichaam eruit. De ingewanden behalve het hart werden bewaard in kruiken die men canopen noemde. Daarna bedekten ze het lichaam met een zoutachtig wit poeder om al het vocht aan het lichaam te onttrekken. Zo bleef de dode dagenlang liggen, tot zijn lichaam uitgedroogd was. Daarna werd het lichaam gewassen en werd de overledene in een soort verband gewikkeld. Een dode farao kreeg daarna nog een masker op zijn hoofd. Tenslotte werd hij in zijn versierde doodskist of sarcofaag gelegd. Naast zijn graf lagen allerlei kostbare voorwerpen en sieraden, want de farao zou die wel eens nodig kunnen hebben na zijn dood. De gewone mensen werden ook soms gemummificeerd. Maar ze werden niet zo mooi versierd als de farao. De Egyptenaren geloofden dat ze na hun dood een reis zouden maken naar het dodenrijk en dat ze daar een nieuw leven zouden krijgen. Zij kregen ook voorwerpen mee wanneer ze begraven werden. De mensen geloofden dat een overledene verder zou leven in het dodenrijk. De voorwerpen die ze mee kregen konden ze gebruiken tijdens de reis naar het dodenrijk en wanneer ze daar aangekomen waren.

Hier zie je het gemummificeerd lichaam van Nesi-Chonsoe, een dame van 50 jaar uit het oude Egypte

DENK-OPDRACHT

Hoe komt het dat de Oude Egyptenaren zoveel werk staken in het bewaren van het lichaam? Zou jij je eigen lichaam na je dood ook willen laten bewaren? Waarom wel / waarom niet? Hoe zou je dat laten doen? Wat zou jij willen mee nemen in je graf?

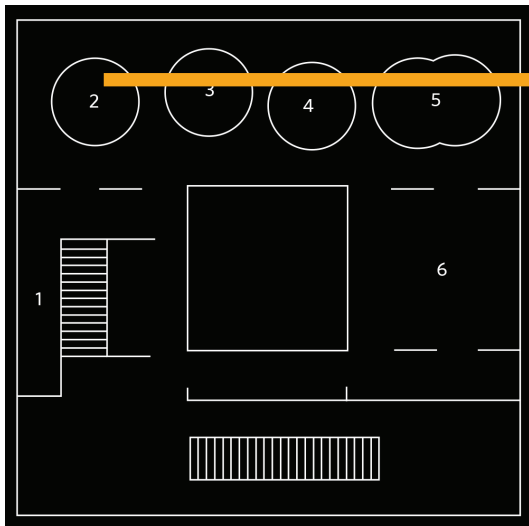
DOE-OPDRACHT

Laat de leerlingen een portret van zichzelf maken. Vraag hun rond het portret drie lievelingsvoorwerpen te tekenen. Verzamel de portretten en laat hen raden van wie de portretten zijn.

DOEKAART: HET YAKA MASKER:

OVERGANG VAN KIND NAAR VOLWASSENE

RICHTTIJD: 15 MINUTEN

INFO

Een scharniermoment in het leven van veel Afrikaanse volkeren is het overgangsritueel van kind naar volwassene. Jongens en meisjes worden na deze initiaties lid van de volwassen gemeenschap. Dit gebeurde vaak in speciale kampen buiten de dorpen.

Bij de Yaka worden jongens tijdens de overgang naar de wereld van de volwassenen (op de leeftijd van 10 jaar) besneden. Samen met andere jongens van die leeftijd worden ze naar een kamp gebracht, waar ze meerdere dagen blijven. Vrouwen mogen er niet binnen. In dit kamp worden ze ingewijd in de wereld van de volwassenen. De volwassen mannen geven seksuele voorlichting en ze leren alle regels kennen. Als ze terug keren naar het dorp draagt de leider dit masker.

De stap naar volwassenheid krijgt bij de meeste mensen veel aandacht. Iedereen heeft zijn eigen gebruiken, maar als we de rituelen binnen de verschillende levensbeschouwingen bekijken, merken we toch dat er vele overeenkomsten zijn; inwijdingsrituelen zijn altijd tegelijk een leerschool en een feest.

DENK-OPDRACHT

Zijn er momenten in jouw leven waarop je een belangrijke stap zette? Of zijn er momenten in de toekomst waarop je die zal zetten? Wanneer ben je volwassen? Wat betekent volwassenheid? Viert jouw familie het wanneer iemand volwassen wordt? Zo ja, hoe wordt dit gevierd? Wanneer ben je volwassen, wanneer voel je je volwassen?

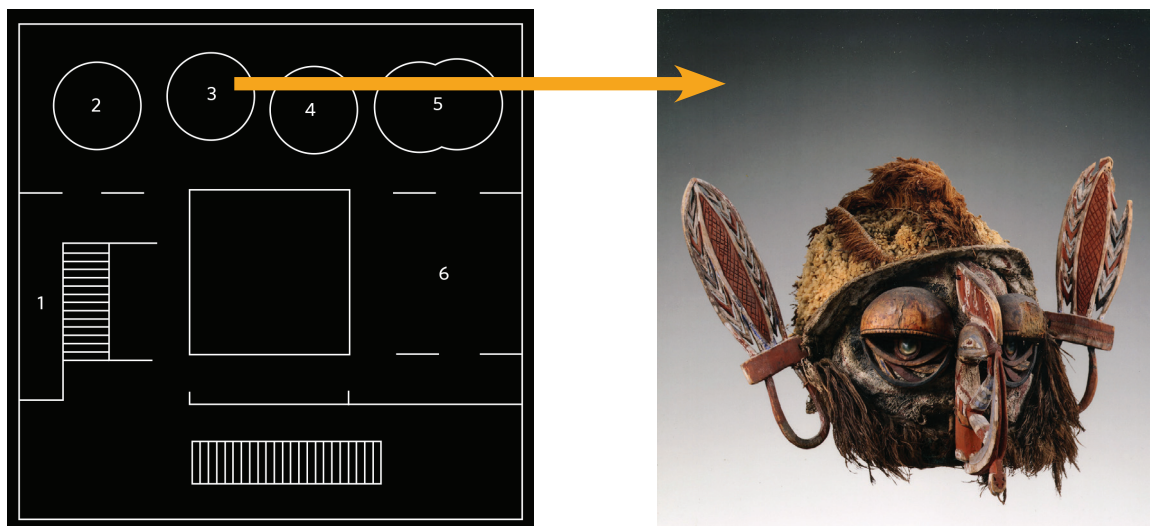
DOE-OPDRACHT

Verdeel de leerlingen in groepjes van twee en laat ze de maskers in de vitrines bekijken. Ze moeten samen een aantal vragen oplossen en nadien verslag uitbrengen voor de ganse groep. Welk masker vind je waardevol, aantrekkelijk, mooi ...? Welk masker heeft je voorkeur? Welke gevoelens roepen de maskers op? Welk masker is angstaanjagend, rustgevend, grappig, ...? Welk masker roept iets positiefs of iets negatiefs op?

DOEKAART: DE VOOROUDERGEESTEN EN

HET MALANGGANMASKER UIT OCEANIË

RICHTTIJD: 15 MINUTEN

INFO

Dit masker is speciaal gemaakt voor een Malangganfeest. Tijdens dit feest wordt afscheid genomen van de doden en worden mensen herdacht die lang geleden gestorven zijn. Het gaat hier om zogenaamde voorouders, die de geesten komen ophalen van mensen die pas overleden zijn. Malangganfeesten kunnen maanden duren en zijn vaak duur. De organisatoren laten zo zien hoe rijk ze zijn. De maskers worden ook gebruikt bij feesten voor jongens die de overstap maken naar de volwassen wereld. Je kunt dit vergelijken met de doden die naar de wereld van de voorouders gaan. Als het masker de vorm heeft van een vogel, houdt het verband met de wereld van de geesten en de voorouders. In dit masker herken je een uil. De gedroogde biesjes bootsen de veertjes op de kop van een uil na.

DENK-OPDRACHT

Iedereen wil begrijpen waarom mensen doodgaan. Daarom werden over heel de wereld geloven ontwikkeld die hierover theorieën hebben. Ze bieden een verklaring voor de dood en een theorie over wat er na de dood met iemand gebeurt. Deze doen vaak dienst als troost voor wie achterblijft. Waarom moeten mensen sterven? Wat gebeurt er na de dood? Waar komen we vandaan? Waar gaan we naartoe? Overal ter wereld hebben mensen zich deze vragen gesteld en elke cultuur heeft geprobeerd een antwoord te geven op die belangrijke levensvragen. Is er al iemand gestorven die jou dierbaar is? Hoe heb je afscheid genomen van die persoon? Wat gebeurt er met iemand nadat die gestorven is? Betekent doodgaan dat het leven stopt of leven dode mensen elders verder?

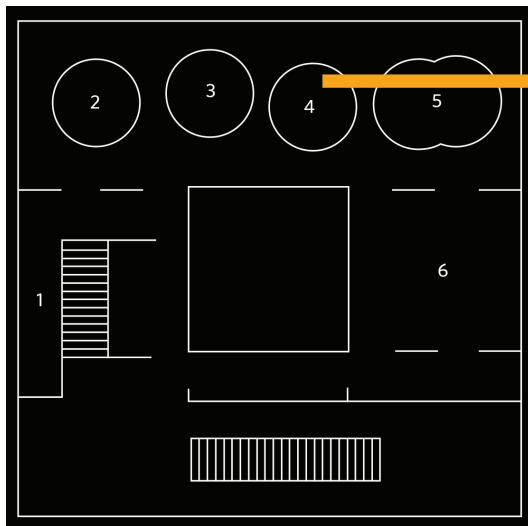
DOE-OPDRACHT

Welk dier zie je in dit masker? Dit dier staat symbool voor contact met de geesten. Aan bepaalde dieren worden bepaalde eigenschappen toegeschreven. Pols bij de leerlingen of ze weten wat een totemnaam is en leg een link met de totemnaam die ze in de scouts krijgen. Vraag aan de leerlingen welk dier / welke totem goed bij hen zou passen en waarom. Laat de leerlingen een masker tekenen waarin dit dier verwerkt is. Vraag ze dit masker speciale krachten toe te schrijven en laat ze een naam verzinnen voor het masker.

DOEKAART: GANESHA, DE GELUKSBRENGER

RICHTTIJD: 15 MINUTEN

PLEK IN HET MUSEUM: HINDOEÏSME OP +7

INFO

Het hindoeïsme in India kent verschillende goden. Elke hindoe kiest meerdere lievelingsgoden. Een van de meest populaire goden is Ganesha, de god met de olifantenkop die geluk brengt. Ganesha is de god van het succes, die ervoor zorgt dat obstakels overwonnen worden. Vandaar dat Ganesha zeker van de partij is als iemand bijvoorbeeld een nieuwe winkel opstart.

Bekijk ook het filmpje

Het feest ter ere van Ganesha wordt in India jaarlijks in september gevierd. Sinds een paar jaar wordt dit feest ook in Antwerpen georganiseerd door de Indiërs die in Antwerpen wonen. Een groot beeld van Ganesha staat dan een week lang in het stadspark en wordt nadien naar de Schelde gebracht en in de stroom gegooid. De plaaster lost op in het water. Doe ook eens de schuif open: in de schuif vind je een hedendaags t-shirt waarop Ganesha is afgebeeld.

DENK-OPDRACHT

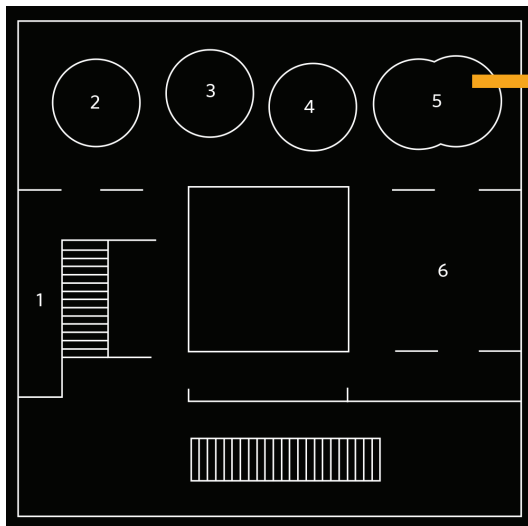
Welke feesten vier jij en waarom? Doe jij iets speciaals om meer geluk te hebben? Ken jij voorwerpen die de mensen hier gebruiken als geluksbrenger of bescherming tegen onheil? Heb jij zulke voorwerpen op je kamer of in je huis?

DOE-OPDRACHT

Laat de kinderen in de vitrines kijken naar de beelden van mensen en goden die uiteenlopende gebaren maken en in verschillende houdingen liggen. Spreek goed af om welke vitrines het precies gaat. Vraag een leerling een beeld uit te kiezen en dit uit te beelden. Laat de overige leerlingen raden om welk beeld het gaat. Wie het raadt is aan de beurt om een ander beeld uit te beelden.

DOEKAART: BOEDDHA EN HET BOEDDHISME

RICHTTIJD: 15 MINUTEN

INFO

Volgens het boeddhisme zijn mensen vaak ongelukkig, omdat ze hun leven lang op zoek zijn naar aardse rijkdom. Om gelukkig te worden moeten mensen dit verlangen loslaten en op zoek gaan naar geestelijke rijkdom. In plaats van te verlangen naar geld en mooie spullen moeten ze bijvoorbeeld op zoek gaan naar wijsheid. Pas als men nergens meer naar verlangt, is het volmaakte geluk bereikt. Om dit te bekomen moet men zich verdiepen in de leer van het boeddhisme en elke dag mediteren. Meditatie brengt de geest tot rust doordat er niet gepraat wordt, niet gedacht en niet gevoeld.

BOEDDHA

Ga kijken naar het boeddha beeld dat buiten de cirkel staat. De kinderen mogen dit beeld aanraken. Hij draagt een monnikspij die een schouder bloot laat, en heeft enkele vaste kenmerken: uitgerekte oorlellen, een haarplukje tussen de ogen, kleine krulletjes en een 'wijsheidsbuil'. Elk beeld maakt een symbolisch handgebaar. Het bekendste is het geruststellende abhaya-mudra of 'wees niet bevreesd'.

DENK-OPDRACHT

Welke verlangens heb jij? Wat betekent verlangen eigenlijk? Kun je verlangens uitschakelen of verlang je altijd wel iets? Als je naar niets verlangt, bestaat verlangen dan nog? Denk jij dat verlangen naar mooie spullen ongelukkig maakt? Maakt bezit van die mooie spullen dan gelukkig? Blijft dit gelukkig gevoel duren? (Gelijkaardige vragen kunnen worden gesteld met betrekking tot 'denken' en 'voelen'. Kun je gedachten uitschakelen of denk je altijd wel iets? Als je het denken stopt, zijn er dan nog gedachten? Is het mogelijk niet te voelen of voel je altijd wel iets? Wat begrijp je precies onder gevoelens?) Wat is de geest? Vind jij het nodig je geest tot rust te brengen? Maakt een rustige geest je gelukkig? Hoe doe jij dat, je geest tot rust brengen? Al je geest rustig is, is je lichaam dat dan ook? Kun je uitleggen wat mediteren betekent? Hoe gaat dit in zijn werk? En waarvoor dient het?

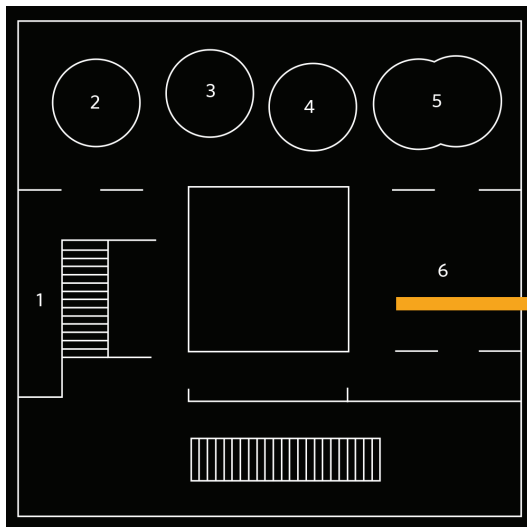
DOE-OPDRACHT

Laat de kinderen mediteren. Gedurende drie minuten gaan ze in kleermakerszit op de grond zitten zonder te praten, te denken en te voelen.

Vraag achteraf of het gelukt is. Dit is geen gemakkelijke opdracht. Vaak bespeuren ze al na enkele seconden de eerste gedachten in hun hoofd en enkele tellen later de eerste gevoelens.

DOEKAART: JODENDOM, CHRISTENDOM, ISLAM: DE RELIGIES VAN HET BOEK

PLEK IN HET MUSEUM: Concentratieruimte +7

INFO

Een symbool is een teken dat naar een diepere betekenis verwijst. Er zijn veel symbolen die verbonden zijn aan een bepaalde levensbeschouwing. In deze opstelling vind je voorbeelden van een Joods, Christelijk en Islamitisch symbool. Het symbool van het vrijzinnig humanisme vind je hier niet terug maar dit symbool kan tijdens de denk-opdracht zeker aan bod komen.

DOE-OPDRACHT

De leerlingen gaan in groepjes op zoek naar een Joods, Christelijk, Islamitisch symbool.

Christelijk symbool, herinnert de Christenen aan Jezus die gestorven is aan het kruis.

Joods symbool, de Joden steken de kaarsen van deze kandelaar aan tijdens de sabbat, hun wekelijkse rustdag. Kaarsen brengen licht.

De nieuwe maan en de ster is een symbool in de islam. De maan is voor de moslims een symbool van hoop.

De fakkel brengt licht in de duisternis. Door het licht van de rede zijn mensen in staat helder te denken en tot inzicht te komen.

DENK-OPDRACHT

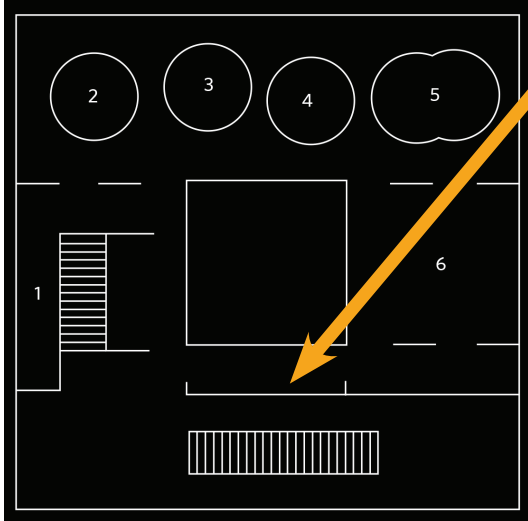
Wat is de betekenis van deze voorwerpen? Wat wordt er uitgebeeld? Hoe gebruiken mensen deze voorwerpen/symbolen? Betrek hier ook de fakkel, het symbool van de vrijzinnigheid. Vergelijk de symbolen?

Welk voorwerp heeft voor jou een speciale betekenis? Welke persoon heeft voor jou een speciale betekenis. Is dit voorwerp een symbool? Is deze persoon een symbool?

DOEKAART: TIBETAANSE WENSVLAGGETJES

RICHTTIJD: 5 MINUTEN

PLEK IN HET MUSEUM:

INFO

Tibetaanse gebedsvlaggetjes of wensvlaggetjes worden bedrukt met teksten en afbeeldingen. Ze worden opgehangen in slingers aan bergpassen, tempels en rotspunten. De wind verspreidt de boodschappen.

DOE-OPDRACHT

Laat de leerlingen een boodschap op een vlaggetje schrijven zodat de wind hun wens kan mee nemen.